

Wychodzi dwa razy dziennie o godz. 12 w południe i o godzinie 6-tej wieczór.

PRENUMERATA wynosi w Krakowie: miesięcznie 2 kor., kwartalnie kor. 6; za jednorazowe zaoszczędzenie do domu dopłać się 40 hal., za dwurazowe 60 hal.

Na prowincji: miesięcznie 2 kor. 70 hal. kwartalnie kor. 8. W państwie Niemieckim kwartalnie kor. 8. W innych państwach kwartalnie kor. 12. Za jednorazową wysyłkę dziennie dopłać się 60 hal. miesięcznie. Zmiana adresu: 40 hal.

GŁOS NARODU

Dziennik założony w r. 1892 przez JOZEFA ROGOSZA.

Redaktor naczelny: Dr. Antoni Beaupre.

Osoba prenumerata na wydanie wiecz. wynosi miesięcznie w niejszej z odoszczędzeniem 10 do 1 koronę.

Numer połudn. 10 hal. wieczorny 4 hal. Listy pieniężne, przekazy na prenumeratę i inseraty franco do Administracji „Głosu narodu“. Prenumeratę oprócz upoważnionej agencji przyjmuje każdy urząd pocztowy w obrębie Monarchii i w państwie niemieckim. — Reklamacje nie poświadczane nie poświadczane.

Ogłoszenia (inseraty) przyjmują kierownik tego działu p. WŁODZIMIERZ STRYCHARSKI w biurze inseratowem „Głosu Narodu“ róg ul. św. Krzyża i Mikołajskiej 17. Od miejsca wiersza drobnym piśmem (petit) za pierwszy raz 15 halerzy, za każdy następny raz 12 hal., skład tabelaryczny, lombowy, od wiersza 80 hal. za pierwszy raz każdy następny 12 hal. — Nadesłane po 60 hal. od wiersza za każdy raz. — Nekrologi itd. 80 hal. Zamiejscowe ogłoszenia przyjmuje we Lwowie S. Sokolowski, Pasaż Hausmanna. w Wiedniu Haasenstein & Vogler. M. Opelik, M. Dukes, M. Schalek, E. Brunn, Kutschera & Sohler, B. Moses Friedl, w Berlinie F. E. Cos, w Budapeszcie J. Leopold, w Paryżu de Baczkowski 14 Cite de Trévise, John F. Jones & Cie.

Nr. 423

Kraków, czwartek 17 września 1908 r.

ROK XVI.

SEJM.

LWÓW. Początek posiedzenia o godz. 10 min. 25. Urlopów 8 dniowych udzielił marszałek posłom: K. Badenemu, St. Tarnowskiemu i J. Goetzowi; 5 dniowego ks. St. Stojałowskiemu, 2 dniowego min. Abrahamowiczowi. Na całą sesję udzieliła Izba urlopu Baworowskiemu, na miesiąc Janowi Szeptyckiemu i Czarkowskiemu, Golejewskiemu, do końca b. m. zaś minist. Korytowskiemu.

Odczytano i odesłano do komisji szereg petycji. Odczytano interpelację posła Lea i tow. do namiestnika. — Interpelacja opiewa: Wobec ciągle powtarzających się a dotychczas w sposób autorytatywny niezaprzeczonych pogłosek o możliwości rychłego odroczenia obecnej sesji sejmowej z powodu zebrać się mających delegacji wspólnych, coby pozostawało w jaskrawej sprzeczności z zapewnieniami rządu udzielonemi Kołu polskiemu z końcem letniej sesji parlamentarnej; wobec tego, że Sejm dla załatwienia niezmiernie ważnych spraw jak np. sprawy reformy wyborczej i budżetów krajowych za r. 1908/9 rozporządzać musi jak najdłuższym czasem obrad, podpisani uważając takie skrócenie obrad sejmowych nie tylko za nader szkodliwe dla normalnego funkcjonowania Sejmu, ale za wprost niegodne z konstytucyjnym stanowiskiem i prawami reprezentacji krajowej, zapytują: Czy rząd pozostaje przy poprzednio danych zapewnieniach i czy namiestnik gotów jest złożyć w Izbie Sejmowi autorytatywne pod tym względem oświadczenie?

Przystąpiono do porządku dziennego. Na wniosek Wydziału kraj. (spraw. dr. Jahl) uchwalono wybrać komisje: administracyjną, (złożoną z 21 członka) reform agrarnych (21) budżetową (25), drogową (21), bankową (15), gminną (21), gospodarstwa krajowego (21), górniczą (15), krajową (15), petycyjną (21), przemysłową (15), podatkową (15), prawniczą (15), szkolną (21), solną (15), sanitarną (15), wodną (15) i dyscyplinarną (6).

Pos. Leo oświadcza: Z uwagi, że na porządku dziennym stanie kwestja reformy wyborczej jako najważniejsza sprawa, że lewica zgłosi do łaski marszałkowskiej wniosek o reformie, opartej na zasadzie powszechnego prawa głosowania, że zgłoszony jest wniosek nagły w tej sprawie i że będą jeszcze wniesione różne inne wnioski z rozmaitych stron, wnoszę o wybór komisji dla reformy wyborczej, złożonej z 25 członków; uchwalono.

Następnie odesłano bez dyskusji do właściwych komisji 92 sprawozdań Wydziału krajowego wedle drukowanego tekstu i dwa sprawozdania niedrukowane, a ułożone już w myśl nowego regulaminu. Z kolei udzielono reprezentacjom powiatowym w Brzeżanach, Grybowiu, Kolbuszowej, Przemyślanach, Starym Samborze, Tłumaczu i Wadowicach, zezwolenia na pobór w r. 1908 wyższych dodatków powiatowych.

Przystąpiono do weryfikacji mandatów niezaprotestowanych, poczem na życzenie p.

Korola przy referacie każdego z wyborów sprawozdawca dr. Jahl dodawał liczbę głosów, które wybrany otrzymał.

Sejm uznał za ważny wybór posłów: Bobrzyńskiego, Czeczka, Goetza, Jaworskiego, Milewskiego, Wodzickiego, Krzeczunowicza, Onyszkiewicza, Wereszczyńskiego, Gołuchowskiego, Horodyskiego, Paygerta, Cieńskiego, Krzysztofowicza, Dembowskiego, Kozłowskiego, Wład. Kraińskiego, Dąbskiego, Jędrzejowicza, Laskowskiego, Trzecieckiego, Urbańskiego, Niezabitowskiego, Rajskiego, Skalkowskiego, Brykczyńskiego, Dzieduszyckiego, Brunickiego, Stądnickiego, Hupki, Męcińskiego, Sękowskiego, Garapicha, Jul. Korytowskiego, Viviena, Kazim. Badeniego, Gniewosza, Schnela, Andrzeja Lubomirskiego, Obertyńskiego, Starzyńskiego, Abrahamowicza, Adama, Battaglii, Ciuchcińskiego, Głabińskiego, Loewensteina, Rutowskiego, Bandrowskiego, Federowicza, Landaua, Lea, Dolińskiego, Bilińskiego, Michałowskiego, Sali, Halbana, Hempła, Witolda Korytowskiego, Tortila, Jabłońskiego, Fruchtmana, Kleckiego, Schaechtla, Maissa, Maryewskiego, Gorayskiego, Kolschera, Sarego, Rittla, Stojałowskiego, Górskiego, Bernadzikowskiego, Tymot. Starucha, Skrzyńskiego, Edw. Mycielskiego, Bójki, Czajkowskiego, Zamoyskiego, Długosza, Adolfa Brunickiego, Cielucha, Kiweluka, Czartoryskiego, Stefczyka, Jana Szeptyckiego, Kurowca Stan. Badeniego, Tyszkiewicza, Ptaka, Stapińskiego, Marszałkowicza, Antoniego Starucha, Merunowicza, Zardeckiego, Kędziora, Skwarki, Andrzeja Lubomirskiego, Bisa, Myjaka, Bednarskiego, Sodomory, Kołpaczkiwicza, Lewickiego, Jedyńska, Wasunga, Sozańskiego, Pinińskiego, Winniczuka, Oleśnickiego, Zdzisł. Tarnowskiego, Makucha, Baworowskiego, Hanczakowskiego, Styły, Skołyżewskiego, Weisera, Korola, Senyka, Szweda i Jahl.

Następnie sekretarze odczytali po polsku i rusku rotę przysięgi a posłowie, których wybór uważano za ważny, złożyli ślubowanie poselskie przez podanie ręki marszałkowi.

Z kolei nastąpiły obrady nad nagłymi wnioskami w sprawie klęsk elementarnych.

Wnioskodawca p. Zdzisław Tarnowski uzasadniał nagłość swego wniosku, stwierdzając, że klęska tegoroczna tak była ogólną i tak w głąb sięgającą, jak nigdy dotąd. Dlatego Sejm surawą tą przed wszystkimi innymi zająć się powinien. Mówca uznaje w całej pełni to, co namiestnik na pierwszej wieści o klęsce zarządził, Izba powinna jednak jaknajusilniej wezwać rząd do dalszej jeszcze akcji ratunkowej.

Nagłość wniosku jednogłośnie uchwalono, poczem hr Tarnowski krótko umotywował meritum wniosku, wspominając, że komitet krakowski Tow. rolniczego obliczył szkody, jakie kraj poniósł z powodu klęsk elementarnych na 250 milionów koron. Wobec tego oczywiście i siła finansowa kraju będzie mniejszą a tylko rząd centralny może ze skuteczną wystąpić pomocą.

Wniosek odesłano do komisji gospodarstwa krajowego.

Posel Cielecki motywował wniosek nagły w tej samej sprawie i oświadczył, że jako

prezes kółek rolniczych, posiada dokładne dane o klęskach.

Z danych tych wynika, że klęska jest o wiele większą, niż podają wykazy jakie rząd przedłożył. Najpilniejszą potrzebą jest dostarczenie ludności nasienia, ziemniaków i zdrowego pokarmu, szczególnie wobec niebezpieczeństwa cholery. W tej ciężkiej chwili jest obowiązkiem rządu przyjść z wydatną pomocą.

Wniosek odesłano do komisji budżetowej.

Pos. Bernadzikowski (z pow. brzeskiego), uzasadniał swój nagły wniosek w tym samym przedmiocie. Mówca odczuwa więcej aniżeli niejeden inny poseł doniosłość klęski, gdyż przybywa z powiatu, który jeżeli nie najwięcej to w każdym razie srogo został dotknięty tegoroczną klęską.

Pos. Dr. Bandrowski oświadczył imieniem reprezentantów miast, że jakkolwiek miasta nie są dotknięte bezpośrednio klęskami, to jednakże odczuwają ich skutki na tle powszechnej przerażającej i wprost z dniem każdym rosnącej drożyzny w całym kraju. Przedstawiciele miast popierają zatem w całej pełni wszystkie wnioski nagłe w sprawie klęsk elementarnych (Oklaski). Sprawa klęsk wiąże się z całym systemem zapobiegania im tak po wsiach jak i w miastach. Miasto Kraków, które mówca tutaj zastępuje, od wielu lat jest ciągle zagrożone i bardzo często zalewane. Mimo wszystkich obietnic powołanych do naprawy tego stanu czynników musimy stwierdzić, że mamy do czynienia tylko po większej części z dobrymi chęciami. Dowodów na to dostarczyła Wisła i Rudawa. Znaleźliśmy się znów pod wodą i do naturalnych warunków biedy w kraju przyłączył się znów jeszcze jeden błąd tradycyjnego zaniedbywania przez powołane czynniki. Klęska obecna daje sposobność rządowi, który złożył niejednokrotnie dowód jak skutecznie może gdzieś indziej zapobiegać tego rodzaju klęskom, żeby przejrzał i zrozumiał, że niszczenie majątku krajowego jest zarazem niszczeniem i ubytkiem majątku państwowego. Mówca głosować będzie za nagłością wniosku.

Nagłość uchwalono.

Pos. Bernadzikowski, zabrawszy ponownie głos poprzednie swoje wywody uzupełnia świeżymi uwagami i szczegółami o ogromie katastrofy. Rolnicy zawiedzeni w swych nadziejach przestali się nawet zastanawiać jakie czeka ich jutro. Mówca jeszcze raz nakreślił obraz zniszczenia w powiecie brzeskim, zaznaczając zarazem, że klęska dotyka społeczeństwo, które się żywi owocami pracy rolników — Zasiłek rządowy nie stoi w żadnej proporcji do szkody. Mówca oznacza jako minimalną kwotę 15 milionów koron zasiłku, jaki rząd krajowy powinien dać naszemu krajowi. Pieniądzy tych należy użyć na bezzwrotne zasiłki, na zakupno nasienia, paszy i środków żywności dla najuboższej ludności, dalej na bezprocentowe pożyczki na nagłe roboty ochronne nad rzekami, na odnowienie gruntów i t. d. Mówca podnosi, że w obecnej akcji ratunkowej pominięto udzielanie zasiłków na poprawę dróg i na przyznanie funduszy na ro-

